

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 22Csp/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8723210104
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Borovská
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2023:8723210104.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad sudkyňou JUDr. Erikou Borovskou v spore žalobcu: Všeobecná úverová banka, a.s., Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava – Ružinov, IČO: 31 320 155, právne zastúpenej: Advokátska kancelária Gallo, s.r.o., Jilemnického 4012/30, 036 01 Martin, IČO: 36 715 352, proti žalovanému A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. D. XXX, o zaplatenie 548,22 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 328,20 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 328,20 eur od 21.11.2023 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 20 % k rukám zástupcu žalobkyne Advokátskej kancelárii Gallo, s.r.o., Jilemnického 4012/30, 036 01 Martin, IČO: 36 715 352 s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením vyšší súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobou podanou na tunajší súd dňa 26.06.2023 sa žalobkyňa domáhala na žalovanom zaplatenia 548,22 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 548,22 eur od 03.12.2020 do zaplatenia a náhrady trov konania.

2. Žalobu zástupca žalobkyne odôvodnil tak, že žalobkyňa dňa 28.01.2020 uzavrela so žalovaným zmluvu o pôžičke č. 21578465/19813662, na základe ktorej poskytla žalovanému pôžičku vo výške 627 eur na kúpu spotrebného tovaru špecifikovaného v zmluve (biela technika) v kúpnej cene 627 eur. Pri podpise zmluvy žalovaný uhradil akontáciu vo výške 0 eur a na zvyšok kúpnej ceny žalobkyňa poskytla žalovanému pôžičku. Podľa zmluvy o pôžičke žalovaný mal pôžičku splácať v pravidelných 59 mesačných splátkach vo výške 15 eur, a to do celkovej sumy 885 eur. Žalovaný do podania žaloby z celkovej sumy zaplatil len 150 eur (bez akontácie). Žalovaný tak porušil zmluvnú povinnosť platiť mesačné splátky riadne a včas. Žalobkyňa listom zo dňa 26.09.2020 („Predžalobná upomienka“) vyzvala žalovaného k úhrade dlžných splátok v dodatočnej lehote viac než 30 dní. Žalovaného súčasne upozornila, že ak v stanovenej lehote nedôjde k úhrade aspoň najstaršej omeškanej splátky, bude oprávnená pôžičku zosplatniť. Žalovaný ani v tejto dodatočnej lehote dlžné splátky neuhradil. Žalobkyňa využila svoje právo veriteľa vyplývajúce jej z čl. 10.2 zmluvných podmienok a ust. 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, a pôžičku zosplatnila, o čom bol žalovaný informovaný listom zo dňa 27.11.2020 („Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru“). K zosplatneniu pôžičky došlo po márnom uplynutí dostatočne dlhlej lehoty na plnenie, a to vo vzťahu k splátke splatnej bezprostredne pred zosplatnením. Splátka uvedená v listine „Predžalobná upomienka“ je len najstaršou omeškanou splátkou a neurčuje začiatok plynutia premlčacej doby.

Žalovaný zosplatnený dlh neuhradil. Ku dňu podania žaloby žalovaný mal zaplatiť sumu 698,22 eur, pozostávajúcu zo 9 omeškaných splátok vo výške 15 eur a sumu po zosplatnení pôžičky vo výške 563,22 eur. Žalovaný ku dňu podania žaloby zaplatil len 150 eur. Celkový dlh žalovaného zo zmluvy o pôžičke tak ku dňu podania žaloby predstavoval 548,22 eur (stĺpec „Splátka“ v prehľade splátok a úhrad). Žalobou si žalobkyňa neuplatnila nárok na zmluvnú pokutu vo výške 70,21 eur (stĺpec „Pokuta“). Žalobou si žalobkyňa uplatnila nárok na zaplatenie úrokov z omeškania od šiesteho dňa nasledujúceho po „Oznámení o vyhlásení okamžitej splatnosti“. Oznámenie bolo zaslané žalovanému obyčajnou listovou zásielkou, kde obvyklá doba doručenia je 5 dní.

3. Spolu so žalobou zástupca žalobkyne predložil súdu listiny označené ako „Žiadosť o poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru a udelenie súhlasu“, „Zmluva o spotrebiteľskom úvere“ číslo zmluvy č. 0019813662, „Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere (Quatro)“, „Informácia o percentuálnej miere nákladov (RPMN) a priemernej RPMN na príslušný spotrebiteľský úver“, „OBCHODNÉ PODMIENKY QUATRO“, „Všeobecné obchodné podmienky VÚB a.s. pre depozitné produkty“, cenník VÚB a.s., listinu „Predžalobná upomienka“ zo dňa 26.09.2020 spolu s poštovou doručenkou, listinu „Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru,“ zo dňa 27.11.2020 a prehľad splátok a úhrad.

4. Podaním zo dňa 20.07.2023 súd v záujme predvídateľnosti súdneho rozhodnutia oznámil zástupcovi žalobkyne predbežné právne posúdenie sporu tak, že spotrebiteľský úver v prejednávanej veci považuje za úver bez úrokov a bez poplatkov, a za spotrebiteľský úver, ktorý nie je predčasne splatný. A to z dôvodu, že žalobkyňa predbežne nepreukázala splnenie svojej povinnosti ako veriteľa stanovenej v § 7 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch, a to povinnosti posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaného spotrebiteľský úver splácať. Spotrebiteľský úver súd nepovažuje predbežne za predčasne splatný aj z dôvodu nepreukázania splnenia všetkých zákonných podmienok pre jeho predčasné zosplatnenie stanovených v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Zástupcu žalobkyne súd súčasne vyzval na predloženie všetkých dokumentov, ktorými banka overovala úverovú bonitu žalovaného v stanovenej lehote 15 dní od doručenia podania. Podanie bolo zástupcovi žalobkyne doručené dňa 21.07.2023.

5. Dňa 25.07.2023 bolo súdu doručené písomné podanie zástupcu žalobkyne, ktorým oznámil, že na podanej žalobe v celom rozsahu trvá. V podaní vo vzťahu k predčasnému zosplatneniu úveru poukázal na čl. 10 bod 10.2. zmluvných podmienok, obsahujúci dohodu strán o možnosti zosplatnenia dlhu, spolu so žalobou predloženú písomnú výzvu zaslanú žalovanému pred zosplatnením, a uviedol, že v súvislosti s omeškaním žalovaného bola dodržaná zákonná lehota 90 dní. Ďalej uviedol, že oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti dlhu bolo zasielané žalovanému len obyčajnou poštovou zásielkou, avšak žalovaný sa mohol o zosplatnení dozvedieť najneskôr doručením žaloby. Navyše, listina má len deklaratórny charakter a jej účinky nastali späťne momentom oboznámenia sa žalovaného s jej obsahom. Vo vzťahu k splneniu povinnosti veriteľa posúdiť schopnosť žalovaného pôžičku splácať s odbornou starostlivosťou uviedol, že žalovaný v žiadosti o pôžičku uviedol čistý priemerný mesačný príjem vo výške 450 eur, a príjem za posledné 3 mesiace rovnako vo výške 450 eur. Tento príjem bol overený dopytom do sociálnej poisťovne vo výške aspoň 508 eur, s ktorého následne pri prepočte schopnosti žalovaného úver splácať banka vychádzala. Žalovaný ďalej v žiadosti uviedol rodinný stav: slobodný, počet nezaopatrených detí: 0, mesačné finančné výdavky: 0. Pre zistenie skutočných finančných výdavkov žalovaného bol dňa 28.01.2020 vykonaný dopyt do registra SRBI, ktorým boli zistené finančné výdavky žalovaného vo výške 0 eur mesačne. Životné minimum na žalovaného bolo 210,20 eur. Rozdiel medzi príjmom a výdavkami žalovaného tak predstavoval 297,80 eur, pričom splátka predmetnej pôžičky bola dojednaná na 15 eur mesačne. Ukazovateľ schopnosti splácať pôžičku tak bol pri posudzovaní žiadosti žalovaného vypočítaný v súlade s Opatrením NBS č. 10/2017 v hodnote menšej ako 1. V prílohe podania predložil súdu výpis z registra klientskych informácií (SRBI) a prehľad odpovedí sociálnej poisťovne na verifikačné otázky.

6. Uznesením zo dňa 20.10.2023 č.k. 22Csp 4/2023 - 59 súd podľa § 167 ods. 2 Civilného sporového poriadku vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe, doplnujúcim podaniam a pripojeným listinám v lehote 15 dní od doručenia uznesenia. Uznesenie spolu so žalobou a jej prílohami bolo žalovanému riadne doručené dňa 25.10.2023. Žalovaný na výzvu súdu nereagoval.

7. Dňa 15.12.2023 súd za splnenia podmienok § 297 písm. b) Civilného sporového poriadku predmetný spotrebiteľský spor prejednal bez nariadenia pojednávania a verejne vyhlásil rozsudok, ktorým žalobe vyhovel sčasti. K dôvodom svojho rozhodnutia súd udáva:

8. Žalovaný nepoprel, a súd na základe vykonaného dokazovania nemal dôvodné pochybnosti, o tvrdení zástupcu žalobkyne, že dňa 28.01.2020 žalobkyňa uzavrela so žalovaným zmluvu o pôžičke evidovanú pod č. 1981662, na základe ktorej poskytla žalovanému pôžičku na kúpu bielej techniky (umývačka riadu) v celej výške kúpnej ceny 627 eur, a že žalovaný sa zaplatiť žalobkyni celkom 885 eur v 59 pravidelných mesačných splátkach po 15 eur, s nulovou akontáciou. Podľa predložených zmluvných dokumentov strany dojednali splatnosť mesačných splátok vždy do 20. dňa v mesiaci, dátum splatnosti prvej mesačnej splátky na deň 20.02.2020, výšku fixnej ročnej úrokovej sadzby 16 %, hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN) 16%, a dobu trvania zmluvy 18 mesiacov alebo do splatenia všetkých záväzkov klienta podľa zmluvy (ďalej už len „zmluva o úvere“). Tieto skutočnosti preukazujú listiny predložené v spore zástupcom žalobkyne označené ako „Zmluva o spotrebiteľskom úvere“ číslo zmluvy č. 0019813662, „Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere (Quatro)“ a „Informácia o percentuálnej miere nákladov (RPMN) a priemernej RPMN na príslušný spotrebiteľský úver“.

9. Žalovaný nepoprel, a súd na základe vykonaného dokazovania nemal dôvodné pochybnosti ani o tvrdení zástupcu žalobkyne, že žalovaný do podania žaloby zaplatil celkom 150 eur (bez akontácie). Táto skutočnosť vyplýva z prehľadu splátok a úhrad za dobu od 28.01.2020 do 30.04.2023, predloženého zástupcom žalobkyne, ktorý žalovaný nijako nespochybnil. Podľa tohto prehľadu žalovaný dohodnuté splátky vo výške 15 eur neplatil pravidelne a včas. V tomto období zaplatil celkom 10 splátok vo výške 15 eur, a to v dňoch 17.03.2020, 23.04.2023, 25.05.2020, 23.06.2020, 23.09.2020, 23.11.2020, 22.01.2021, 22.04.2021, 24.03.2022 a poslednú dňa 22.04.2022 (10 mesiacov x 15 eur).

10. Z listiny označenej ako „Predžalobná upomienka“ datovanej dňom 26.09.2020 a pripojenej poštovej doručky vyplýva, že týmto listom žalobkyňa žalovanému s poukazom na zmluvu o úvere oznámila, že ku dňu vyhotovenia listiny eviduje nedoplatok na splátkach v celkovej výške 45 eur (3 splátky po 15 eur) a žalovaného vyzvala bezodkladne nedoplatok zaplatiť na špecifikované číslo účtu. Žalovaného súčasne upozornila, že ak do 05.11.2020 nedôjde k úhrade nedoplatku, bude oprávnená úver zosplatiť. Podľa poštovej doručky list bol žalovanému riadne doručený na adresu jeho trvalého pobytu dňa 05.10.2020.

11. Z listiny označenej ako „Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru“ datovanej dňom 27.11.2020 súd zistil, že táto listina obsahuje prejav vôle žalobkyne adresovaný žalovanému spočívajúci v oznámení, že nakoľko dlžné splátky v lehote stanovenej v predžalobnej upomienke riadne a včas neuhradil, dlh zo zmluvy o úvere sa stal splatným v celom rozsahu naraz, a výzvu žalovaného na úhradu sumy 608,30 eur.

12. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia predmetnej zmluvy o úvere, tzn. ku dňu 28.01.2020 (ďalej už len „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

13. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

14. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

15. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

16. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere, tzn. k 28.01.2020 (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“) spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona možno poskytnúť len bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa alebo na účet stavebného sporiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa; 1) tým nie je dotknuté bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu.

17. Podľa § 2 písm. d) Zákona o spotrebiteľských úveroch zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

18. Vychádzajúc z cit. ustanovení § 52 Občianskeho zákonníka spotrebiteľská zmluva nie je osobitným zmluvným typom. Môže ňou byť ktorýkoľvek zmluvný typ upravený Obchodným zákonníkom, Občianskym zákonníkom, iným právnym predpisom alebo aj zákonom neupravená, tzn. nepomenovaná zmluva, ak sú splnené požiadavky kladené na subjekty zmluvy, tzn. ak stranami zmluvy sú dodávateľ a spotrebiteľ. Spotrebiteľskou zmluvou je teda vždy založený právny vzťah, ktorého účastníkom je spotrebiteľ.

19. Medzi stranami nebolo sporné a súd nemal dôvodné pochybnosti o tom, že zmluva o úvere v prejednávanej veci má charakter zmluvy spotrebiteľskej, a že žalovaný má v právnom vzťahu založenom touto zmluvou o úvere postavenie spotrebiteľa. Záver, že žalovaný zmluvu o úvere uzavrel ako spotrebiteľ, teda, že pri uzatváraní zmluvy o úvere nekonal v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, vyplýva zo samotného označenia zmluvných dokumentov ako zmluva o „spotrebiteľskom“ úvere a štandardné európske informácie o „spotrebiteľskom„ úvere. Ďalej z označenia druhu úveru ako viazaný „spotrebiteľský„ úver, označenia žalovaného v zmluve údajmi fyzickej osoby – občana, ako aj z celého obsahu zmluvných dokumentov (celkové náklady „spotrebiteľa“ a pod.). Súd poukazuje tiež na argumentáciu zástupcu žalobkyne v spore ustanoveniami spotrebiteľského práva (zákonom č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, a pod.). Niet pochyb, že žalobkyňa ako banka pri poskytovaní úveru konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti.

20. Jedným z druhov spotrebiteľských zmlúv sú zmluvy o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľské úvery v čase uzavretia zmluvy o úvere v prejednávanej veci upravoval špeciálny zákon, a to Zákon o spotrebiteľských úveroch, ktorý vo vzťahu k Občianskemu zákonníku má postavenie lex specialis. Súd zastáva názor, že úver poskytnutý žalovanému na základe spotrebiteľskej zmluvy o úvere v prejednávanej veci má charakter spotrebiteľského úveru tak, ako ho definuje Zákon o spotrebiteľských úveroch, a spotrebiteľská zmluva o úvere je zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch.

21. Podľa § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

22. Podľa § 7 ods. 16 Zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery

a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a

b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

23. Podľa § 7 ods. 17 Zákona o spotrebiteľských úveroch vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ

a) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5,
b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, 17a) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veritelia, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veritelia podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

24. Podľa § 7 ods. 20 Zákona o spotrebiteľských úveroch na výpočet ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa použijú tieto položky:

a) čistý príjem spotrebiteľa,
b) náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, 17a)
c) výška splátky spotrebiteľského úveru a
d) peňažné záväzky znižujúce príjem spotrebiteľa.

25. Podľa § 7 ods. 21 Zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver určiť tak, aby súčet hodnôt položiek na výpočet limitu pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver podľa odseku 20 písm. b) až d) neprevyšoval hodnotu položky podľa odseku 20 písm. a).

26. Podľa § 7 ods. 23 Zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky môžu poskytnúť spotrebiteľský úver spotrebiteľovi, len ak spotrebiteľ spĺňa limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a limit na podiel výšky celkovej zadlženosti k príjmu.

27. Podľa § 11 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

28. Podľa § 2 ods. 1 a 2 Opatrenia Národnej banky Slovenska č. 10 zo 14. novembra 2017 v znení účinnom k 28.01.2020, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (ďalej už len „Opatrenie NBS“), ukazovateľ schopnosti splácať sa vypočíta ako podiel výdavkov na peňažné záväzky spotrebiteľa podľa ods. 3 a celkovej výšky čistých príjmov spotrebiteľa podľa odseku 4 zníženej o celkovú výšku nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa podľa ods. 5. Všetky položky výpočtu ukazovateľa schopnosti splácať sa prepočítajú na obdobie jedného mesiaca. Limit ukazovateľa schopnosti splácať vypočítaného podľa odseku 1 nemôže prekročiť hodnotu 1.

29. Podľa § 2 ods. 5 Opatrenia NBS výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa podľa § 7 ods. 20 písm. b) zákona sa na účely ods. 1 určuje najmenej vo výške sumy životného minima spotrebiteľa, životného minima na osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť a ktorá žije so spotrebiteľom v spoločnej domácnosti a výdavkov na inú osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu; ak rozhodnutím súdu nie je určené výživné, vo výške najmenej 30 % životného minima na túto osobu. Celkovou výškou nákladov sa rozumie výška nákladov na zabezpečenie životných potrieb spotrebiteľa podľa prvej vety, zvýšená o 40 % rozdielu medzi celkovou výškou čistého príjmu spotrebiteľa a životným minimom spotrebiteľa, životným minimom osoby, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť a ktorá žije so spotrebiteľom v spoločnej domácnosti a výdavkami na inú osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu

povinnosť vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu; ak rozhodnutím súdu nie je určené výživné, vo výške najmenej 30 % životného minima na túto osobu.

30. Podľa § 2 ods. 10 Opatrenia NBS na účely § 7 ods. 20 písm. d) zákona sa pri určení peňažných záväzkov súvisiacich s existujúcimi úvermi, pri ktorých je spotrebiteľ spoludlžníkom, na tieto úvery hľadí ako keby bol spotrebiteľ jediným dlžníkom. Ak spoludlžník pri inom úvere žiada o úver spoločne so spotrebiteľom, splátka iného úveru sa započíta iba raz.

31. Podľa § 5 ods. 2 Opatrenia NBS na účely overovania údajov o príjmoch sa za externé zdroje informácií o príjme spotrebiteľa považujú

- a) potvrdenie o príjme spotrebiteľa od zamestnávateľa nie staršie ako tri mesiace,
- b) výpisy z platobného účtu spotrebiteľa, za obdobie nie staršie ako tri mesiace, ktorý nie je vedený u veriteľa, a na ktorom sú také kreditné obraty, ktoré možno objektívne považovať za príjem spotrebiteľa,
- c) informácie o jednom alebo viacerých platobných účtoch spotrebiteľa poskytnuté spôsobom, ktorý umožňuje ukladať a reprodukovat' nezmenené informácie,8) za obdobie nie staršie ako tri mesiace, ktoré nie sú vedené u veriteľa, a na ktorých sú také kreditné obraty, ktoré možno objektívne považovať za príjem spotrebiteľa,
- d) pracovná zmluva vrátane jej dodatkov,
- e) potvrdenie správcu dane o výške príjmov zistených z podaného daňového priznania k dani z príjmov a súčasne doklad preukazujúci príjmy spotrebiteľa v období medzi podaním posledného daňového priznania a posúdením schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver,
- f) aktuálne potvrdenie o výške dávky spotrebiteľa podľa osobitných predpisov9) spravidla nie staršie ako tri mesiace,
- g) overenie výšky príjmu spotrebiteľa v Sociálnej poisťovni,10)
- h) iný doklad preukazujúci výšku príjmov spotrebiteľa.

32. Podľa § 5 ods. 3 Opatrenia NBS čestné vyhlásenie spotrebiteľa o výške príjmu nie je preukázaním príjmu spotrebiteľa.

33. Podľa cit. ust. § 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch veriteľ bol teda pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere v prejednávanej veci povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom vynaloženie tejto odbornej starostlivosti je povinný aj hodnoverne preukázať (§ 7 ods. 16 písm. b) Zákona o spotrebiteľských úveroch). V opačnom prípade má to pre veriteľa dôsledky vo forme sankcií uvedených v cit. § 11 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, tzn. vo forme straty oprávnenia vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru, a v prípade hrubého porušenia tejto povinnosti aj bezpoplatkovosť a bezúročnosť úveru. Táto vnútroštátna úprava je dôsledkom transpozície Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008, ktorá v preambule uvádza: „(8) Je dôležité, aby tento trh poskytoval spotrebiteľom dostatočnú mieru ochrany a zabezpečil si tak ich dôveru. Voľný pohyb úverových ponúk by tak mohol prebiehať za optimálnych podmienok pre tých, ktorí úvery ponúkajú, ako aj pre tých, ktorí o ne žiadajú, s náležitým zohľadnením konkrétnej situácie v jednotlivých členských štátoch...(26) Členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií [5], veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.“. Podľa čl. 8 ods. 1 tejto smernice: „Členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukládajú veriteľovi povinnosť posúdiť

úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať“. Podľa záverov vyplývajúcich napr. z rozsudku Súdneho dvora EÚ veci C-679/18 zo dňa 05.03.2020 čl. 8 a 23 Smernice 2008/48/ES sa majú vykladať tak, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offio existenciu porušenia povinnosti stanovenej v čl. 8 tejto smernice a vyvodíť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve. Možnosť takéhoto postupu pri dokazovaní priamo vyplýva z § 295 Civilného sporového poriadku, upravujúceho osobitné ustanovenia o dokazovaní v spotrebiteľských sporoch (porovnaj tiež napr. rozhodnutia Súdneho dvora (EÚ) vo veciach C-449/13 a C-58/18), nález ÚS ČR sp.zn. III. ÚS 4129/18 zo dňa 26.02.2019, rozsudky NS ČR sp.zn. 33Cdo 2178/2018 zo dňa 25.08.2018 a sp.zn. 33Cdo 201/2018 zo dňa 20.03.2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 16CoCsp 14/2022 a pod).

34. Bolo preto povinnosťou súdu aj v prejednávanej veci zaoberať sa splnením povinnosti žalobkyne ako veriteľa preskúmať úverovú bonitu žalovaného pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere s dostatočnou odbornou starostlivosťou. Vychádzajúc z cit. zákonnej úpravy a judikatúry odborná starostlivosť veriteľa predpokladala riadne zistenie a) čistého príjmu spotrebiteľa, b) nákladov na zabezpečenie jeho základných životných potrieb a potrieb osôb, voči ktorým mal vyživovaciu povinnosť, c) výšku splátky spotrebiteľského úveru a d) peňažné záväzky znižujúce jeho príjem. Podľa vcelku už ustálenej judikatúry odborná starostlivosť ďalej predpokladala nie len riadne a úplné zistenie týchto údajov od spotrebiteľa, ale aj ich overenie. Vo vzťahu k príjmu spotrebiteľa to bolo overenie príjmu spotrebiteľa u jeho platiteľa, od ktorého príjem poberal, alebo z externých zdrojov taxatívne vymenovaných upravených cit. ust. Opatrenia NBS. Tu súd poukazuje na § 5 ods. 3 Opatrenia NBS, podľa ktorého čestné vyhlásenie spotrebiteľa o výške príjmu nie je preukázaním príjmu spotrebiteľa. Tiež na ust. § 2 ods. 4 Opatrenia NBS, podľa ktorého celková výška čistých príjmov spotrebiteľa podľa § 7 ods. 20 písm. a) Zákona o spotrebiteľských úveroch sa vypočítava ako aritmetický priemer čistých skutočných príjmov spotrebiteľa spravidla za obdobie bezprostredne predchádzajúcich troch kalendárnych mesiacov pred posúdením schopnosti splácať. Odborná starostlivosť predpokladala riadne zistenie a preverenie celkových rodinných pomerov spotrebiteľa, bez ktorých veriteľ nemohol posúdiť výšku nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a základných životných potrieb osôb, ku ktorým mal vyživovaciu povinnosť, a tým ani skutočnú výšku celkových nákladov spotrebiteľa. Podľa judikatúry pri výdavkoch na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa veriteľ bol povinný výšku týchto výdavkov od spotrebiteľa zistiť, minimálne aplikovať verejne dostupné informácie o údajoch o životnom minime upravené zákonom č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase preverovania bonity spotrebiteľa (ďalej už len „Zákon o životnom minime“). Odborná starostlivosť veriteľa ďalej predpokladá tiež riadne zistenie a preverenie peňažných záväzkov spotrebiteľa znižujúcich jeho príjem v jednom alebo viacerých registroch. Bez zistenia a preverenia celkových skutočných príjmov a celkových výdavkov (nákladov na zabezpečenie životných potrieb a peňažných záväzkov) spotrebiteľa a ich porovnania, veriteľ logicky nemal možnosť posúdiť schopnosť spotrebiteľa spotrebiteľský úver splácať, a ani zistiť, či spotrebiteľ neprekračuje zákonom stanovený limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľský úver splácať (§ 7 ods. 19 a 21 Zákona o spotrebiteľských úveroch). Porovnaj napr. rozsudok Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 33 Cdo 2178/2018 z 25.07.2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 10CoCsp 6/2022 zo dňa 31.03.2022, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 16CoCsp 15/2022 zo dňa 30.01.2023 a ďalšie.

35. V prejednávanej veci zástupca žalobkyne si nespĺnil svoju procesnú povinnosť a v žalobe neuviedol žiadne tvrdenia vo vzťahu k skúmaniu úverovej bonity žalovaného. Po oznámení predbežného právneho posúdenia sporu tak, že súd nepovažuje predbežne za preukázané splnenie povinnosti veriteľa preskúmať schopnosť žalovaného splácať spotrebiteľský úver s odbornou starostlivosťou, a výzve súdu na predloženie všetkých dokumentov, ktorými banka bonitu žalovaného overila, reagoval písomným podaním doručeným súdu dňa 25.07.2023. V podaní uviedol, že žalovaný v žiadosti o úver prehlásil čistý priemerný mesačný príjem vo výške 450 eur, a príjem za posledné 3 mesiace rovnako vo výške 450 eur. Tento príjem banka overila dopytom do sociálnej poisťovne vo výške aspoň 508 eur mesačne, s ktorého následne pri prepočte schopnosti žalovaného úver splácať vychádzala. Žalovaný ďalej v žiadosti uviedol rodinný stav: slobodný, počet nezaopatrených detí: 0, mesačné finančné výdavky: 0. Pre zistenie skutočných finančných výdavkov žalovaného banka dňa 28.01.2020 vykonala dopyt do registra SRBI, ktorým boli zistené finančné výdavky žalovaného vo výške 0 eur mesačne. Životné minimum na žalovaného bolo 210,20 eur. Rozdiel medzi príjmom a výdavkami žalovaného tak predstavoval 297,80 eur, pričom splátka predmetnej pôžičky bola dojednaná na 15 eur mesačne. Ukazovateľ schopnosti splácať pôžičku tak bol pri posudzovaní žiadosti žalovaného vypočítaný v súlade s Opatrením NBS

č.10/2017 v hodnote menšej ako 1. V prílohe podania predložil súdu výpis z registra klientskych informácií (SRBI) a prehľad odpovedí sociálnej poisťovne na verifikačné otázky.

36. Podľa listín „Žiadosť o poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru a udelenie súhlasov“ a „Zmluva o spotrebiteľskom úvere“, časť „I. KLIENT“, podpísaných žalovaným, žalovaný v čase uzatvárania zmluvy o úvere mal byť zamestnaný v spoločnosti J.R.G. s.r.o., Kpt. Nálepku, Trebišov, a to od „07/2019“, jeho čistý priemerný mesačný príjem mal byť 450 eur a čistý príjem v posledných 3 mesiacoch za všetky mesiace 450 eur. Za účelom preukázania overenia tohto zamestnávateľa a príjmu žalovaného uvedených v týchto listinách zástupca žalobkyne predložil súdu výsledok dopytu banky do sociálnej poisťovne zo dňa 28.01.2020. Podľa tejto listiny sociálna poisťovňa však nepotvrdila, že by žalovaný v čase dopytu pracoval u uvedeného zamestnávateľa, a ani jeho tzv. vymeriavací základ za posledný mesiac. Z výsledku dopytu iba vyplýva, že žalovaný mal byť v tom čase zamestnaný aspoň 99 dní, a že jeho vymeriavací základ za predposledný a predpredposledný mesiac bol výške 508 eur. Predložený prehľad odpovedí sociálnej poisťovne na verifikačné otázky teda potvrdzuje iba výšku tzv. vymeriavacích základu žalovaného za predposledný a predpredposledný mesiac. Neverifikuje ani zamestnávateľa, a ani príjem žalovaného v tom čase. Navyše, tzv. vymeriavací základ je základom pre daňové a odvodové povinnosti a spravidla zodpovedá hrubej mzde. Preto ho nemožno stotožňovať s čistým príjmom zo závislej činnosti. Podľa cit. § 5 ods. 3 Opatrenia NBS čestné vyhlásenie spotrebiteľa o výške príjmu nebolo preukázaním príjmu spotrebiteľa. Podľa § 2 ods. 4 Opatrenia NBS celková výška čistých príjmov spotrebiteľa podľa § 7 ods. 20 písm. a) sa vypočítavala ako aritmetický priemer čistých skutočných príjmov spotrebiteľa spravidla za obdobie bezprostredne predchádzajúcich troch kalendárnych mesiacov pred posúdením schopnosti splácať. Podľa § 5 ods. 2 písm. g) Opatrenia NBS sa síce na účely overovania údajov o príjmoch za externé zdroje informácií o príjme spotrebiteľa považovalo o.i. aj overenie výšky príjmu spotrebiteľa v sociálnej poisťovni. Súdu predložený výsledok dopytu do sociálnej poisťovne však neobsahuje z hľadiska výšky príjmu žalovaného relevantné údaje. Navyše, nepotvrdzuje ani pravdivosť údajov uvedených v zmluvných dokumentoch, a to že žalovaný bol v čase uzatvárania zmluvy o úvere vôbec zamestnaný v spoločnosti J.R.G. s.r.o. Kpt. Nálepku 47, Trebišov. Bolo povinnosťou žalobkyne ako profesionálneho bankového subjektu riadne zistiť príjem žalovaného a jeho platiteľa, nie iba povrchno a formálne. Po tom, čo dopytom v sociálnej poisťovni nebol potvrdený zamestnávateľ prehlásený žalovaným v žiadosti v čase dopytu, a ani vymeriavací základ žalovaného za posledný mesiac, bolo plne na mieste riadne zistiť a overiť, kto je platiteľom príjmu žalovaného a aká je jeho priemerná výška za posledné tri mesiace. Za danej dôkaznej situácie súd preto zastáva názor, že žalobkyňa hodnoverne nepreukázala, že by pre účely skúmania bonity žalovaného bola mala k dispozícii údaje o čistom príjme žalovaného overené potvrdením jeho zamestnávateľa alebo niektorým z relevantných externých zdrojov, tzn. spôsobom, ktorý vyžadovalo Opatrenie NBS. Žalobkyňa tak hodnoverne nepreukázala, že by pre účely posúdenia bonity žalovaného bola mala k dispozícii základnú položku vyžadovanú ust. § 7 ods. 20 písm. a) Zákona o spotrebiteľských úveroch, a to čistý mesačný príjem žalovaného.

37. Podľa listiny „Zmluva o spotrebiteľskom úvere“, časť „I. KLIENT“, žalovaný mal byť v čase uzatvárania zmluvy slobodný, bez vyživovacích povinností a mal mať nulové finančné záväzky. Podľa žalobkyňou predloženého výpisu zo SRBI (Spoločný register bankových informácií) zo dňa 28.01.2020 žalovaný nemal v čase uzavretia zmluvy o úvere evidované žiadne existujúce splátkové, ani nesplátkové úvery. Mal však celkom 10 odmietnutých žiadostí v roku 2019, všetky prevažne z mesiacoch november a december 2019, tzn. tesne pred uzatvorením zmluvy o úvere v prejednávanej veci dňa 28.01.2020. Navyše, žalobkyňi muselo byť známe, že toho istého dňa 28.01.2020 uzavrela so žalovaným aj ďalšiu zmluvu o spotrebiteľskom úvere, čo je súdu zrejme z úradnej činnosti (vec vedená na tunajšom súde pod sp.zn. 24Csp 13/2023). A to zmluvu o ďalšom viazanom spotrebiteľskom úvere na bielu techniku vo výške 337 eur s mesačnou splátkou 10 eur. Taktiež údaje uvedené v predložených zmluvných dokumentoch o rodinnom stave žalovaného a neexistencii žiadnych vyživovacích povinnostiach nezodpovedajú zisteniam súdu vo veci. Podľa obsahu spisu (čl. 35) žalovaný už v čase uzatvárania zmluvy mal dve nezaopatrované deti, E. F. B., nar. XX.XX.XXXX, a G. B., nar. XX.XX.XXXX. Na základe týchto skutočností nemožno v prejednávanej veci považovať za preukázané, že pokiaľ banka pri skúmaní bonity žalovaného zobrala pri výdavkoch žalovaného do úvahy len výdavky na zabezpečenie základných životných potrieb vo výške životného minima na jednu plnoletú osobu 210,20 eur, tento postup zodpovedal Opatreniu NBS. Žalobkyňa neuviedla žiadne tvrdenia o osobách, ktoré žili so žalovaným v spoločnej domácnosti (podľa obsahu spisu žalovaný je t. č. ženatý). Podľa cit. § 2 ods. 5 Opatrenia NBS celkovou výškou nákladov na zabezpečenie životných potrieb spotrebiteľa sa pritom

považovala výška nákladov na zabezpečenie životných potrieb spotrebiteľa zvýšená o 40 % rozdielu medzi celkovou výškou čistého príjmu spotrebiteľa a životným minimom spotrebiteľa, životným minimom osoby, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť a ktorá žije so spotrebiteľom v spoločnej domácnosti a výdavkami na inú osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu. Za danej situácie, kedy žalobkyňa nemala riadne overené údaje prehlásené žalovaným o jeho zamestnávateľovi, dobe zamestnania a zistený a overený jeho čistý príjem, kedy nemala riadne zistené a overené celkové osobné pomery žalovaného, a kedy napriek uzavretiu ďalšej zmluvy o spotrebiteľskom úvere v ten istý deň so žalovaným tvrdila, že žalovaný nemal v čase uzavretia zmluvy o úvere žiadne peňažné záväzky, súd nemohol prijať iný záver, než že žalobkyňa hodnoverne nepreukázala, že pred uzavretím zmluvy o úvere postupovala obozretne a profesionálne, a že hodnoverne preukázala, že žalovaný spĺňal limit pre ukazovateľ schopnosti splácať úver. Tzn., že tento limit ukazovateľa neprekračoval hodnotu 1 tak, ako to vyžadovalo cit. ust. § 7 ods. 21 Zákona o spotrebiteľských úveroch a § 2 ods. 2 Opatrenia NBS.

38. Tu súd len zdôrazňuje, že pre účely posúdenia splnenia povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch nie je relevantné, aká bola skutočná výška priemerného mesačného príjmu žalovaného a kto bol jeho platiteľom, ale akým spôsobom žalobkyňa ako banka v čase uzatvárania zmluvy pristúpila k zisťovaniu a hodnoteniu bonity žalovaného ako žiadateľa o spotrebiteľský úver. Tzn., či riadne a úplne zisťovala a overovala celkové čisté príjmy, tak aj jeho celkové výdavky. Spôsob, akým v prejednávanej veci podľa výsledkov dokazovania banka ako profesionálny bankový veriteľ zisťovala a overovala položky potrebné pre posúdenie úverovej bonity žalovaného, a to predovšetkým príjem žalovaného, nemožno charakterizovať inak, ako posudzovanie schopnosti žalovaného splácať spotrebiteľský úver bez úplných a riadne overených údajov, povrchné a bez odbornej starostlivosti.

39. Preto súd považoval za dôvodné konštatovať, že žalobkyňa v prejednávanej veci hodnoverne nepreukázala splnenie povinnosti uloženej jej ako veriteľovi ust. § 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch, tzn. povinnosti postupovať pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere s náležitou odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti žalovaného spotrebiteľský úver splácať. Žalobkyňa ako banka, na ktorej bolo dôkazné bremeno, hodnoverne nepreukázala, že žalovaný v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere spĺňal maximálny zákonný limit ukazovateľa schopnosti splácať úver stanovený jednak cit. ust. § 7 ods. 21 Zákona o spotrebiteľských úveroch, a jednak cit. ust. § 2 ods. 2 Opatrenia NBS. Hodnoverne nepreukázala, že súčet hodnôt položiek na výpočet limitu pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver podľa odseku 20 písm. b) až d) Zákona o spotrebiteľských úveroch, neprevyšoval hodnotu položky podľa odseku 20 písm. a) tohto zákona. Nepreukázanie splnenia povinnosti veriteľa podľa § 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch má podľa cit. ust. § 11 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch za následok sankciu v podobe straty oprávnenia žalobkyne požadovať na žalovaného jednorazové splatenie celého spotrebiteľského úveru. Súd zastáva názor, že porušenie tejto povinnosti žalobkyňou má podľa cit. ust. § 11 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch v prejednávanej veci za následok aj ďalšiu sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru poskytnutého žalovanému, a to z dôvodu, že sa jedná o hrubé porušenie tejto povinnosti veriteľa. Podľa cit. ust. § 11 ods. 2 posledná veta Zákona o spotrebiteľských úveroch za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Teda, o.i. aj bez akýchkoľvek hodnoverných údajov o príjme spotrebiteľa tak, ako je to v prejednávanej veci. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa pritom považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42, teda aj ust. § 7 ods. 21, ktorý stanovuje pre banku maximálny povinný limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa úver splácať.

40. V prejednávanej veci veriteľ teda pre nesplnenie povinnosti podľa § 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch nemal oprávnenie úverovú pohľadávku, ktorej konečná splatnosť bola dojednaná na deň 20.12.2024, predčasne zosplatiť. Preto ani právnym úkonov žalobkyne vo veci predčasného zosplatenia úveru obsiahnutým v listinách zo dňa 26.09.2020 a 27.11.2020 tak, ako to tvrdil zástupca žalobkyne, s poukazom na ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka nemožno pre ich rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka priznať právne účinky. Navyše, súd zastáva názor, že žalobkyňa nepreukázala, že by bola splnila všetky zákonné podmienky pre predčasné zosplatenie úveru vyžadované ust. § 565 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka právo na zaplatenie celej úverovej pohľadávky má veriteľ najskôr po uplynutí troch mesiacov

od omeškania so zaplatením splátky. Právo podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktoré predstavuje v spotrebiteľských zmluvách lex specialis oproti všeobecnej norme § 565, môže veriteľ pritom vykonať len po uplynutí zákonnej lehoty, ktorú nemožno skrátiť, a za predpokladu, že omeškanie s uvedenou splátkou, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní viac ako tri mesiace trvá. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka pritom nie je upravená lehota, v ktorej musí veriteľ žiadať právo na predčasné zosplatenie úveru najneskôr. Táto je však upravená v § 565 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého toto právo môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky, a súčasne spotrebiteľ musí byť v omeškaní so zaplatením splátky 3 mesiace, pričom postačuje, aby bol v omeškaní len s jednou splátkou. Veriteľ je tak časovo limitovaný využitím práva na zosplatenie. Do splatnosti tejto splátky, ktorá nadväzuje na splátku, od splatnosti ktorej uplynuli 3 mesiace, musí veriteľ právo na zosplatenie uplatniť, inak jeho právo zaniká.

41. V prejednávanej veci žalobkyňa listinou „Predžalobná upomienka“ datovanou dňom 26.09.2020 žalovaného upozornila, že ku dňu 26.09.2020 má aktuálny nedoplatok na splátkach predmetného úveru vo výške 45 eur (3 mesiace x 15 eur) a výslovne ho upozornila, že ak do 05.11.2020 nedôjde k úhrade uvedeného nedoplatku na splátkach, bude oprávnená úver predčasne zosplatiť. Žalovaný nepoprel a súd nemal pochybnosti, že žalovaný omeškané splátky do dňa 05.11.2020 nezaplatil. Dňom 20.10.2020 sa žalovaný tak dostal do omeškania s úhradou splátky splatnej dňa 20.07.2020 (prvá omeškaná splátka) viac ako tri mesiace. Žalobkyňa tak mala oprávnenie úver predčasne zosplatiť pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.07.2020, na nedoplatok ktorej žalovaného upozornila listom zo dňa 26.09.2020, po uplynutí 3 mesiacov od splatnosti tejto splátky, teda od 20.10.2020, do splatnosti nasledujúcej splátky splatnej dňa 20.11.2020. Žalobkyňa predložila súdu listinu vyhotovenú žalobkyňou označenú ako „Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru“, datovanú dňom 27.11.2020, tzn. dňom nasledujúcim po splatnosti splátky nasledujúcej po uplynutí troch mesiacov od splatnosti splátky, pre ktorú veriteľ mohol pristúpiť k zosplateniu celej úverovej pohľadávky naraz. Preto súd zastáva názor, že právo žalobkyni na zosplatenie celej pohľadávky z úveru pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.07.2020 (prvá omeškaná splátka), na zaplatenie ktorej bola žalovaná predžalobnou upomienkou dňa 26.09.2020 upozornená, dňom 20.11.2020 banke zaniklo. Oznámeniu o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru zo dňa 27.11.2020 preto nemožno priznať právne účinky predčasného zosplatenia úverovej pohľadávky tak, ako to predpokladá citovaná právna úprava. Vo vzťahu k tvrdeniu zástupcu žalobkyne, že k zosplateniu došlo spätne k 19.11.2020 súd udáva, že žiadny takýto dátum zosplatenia z listiny „Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru“, nevyplýva. Vo vzťahu k zosplateniu pre nezaplatenie splátky splatnej bezprostredne pred zosplatením úveru súd udáva, že pred zosplatením úveru listom zo dňa 27.11.2020 žalovaný nebol v omeškaní viac ako 3 mesiace so splátkou bezprostredne splatnou 20.11.2020, ani splátkou splatnou dňa 20.10.2020.

42. Navyše, žalobkyňa nijako nepreukázala, že by listina „Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru“ zo dňa 27.11.2020 sa bola vôbec dostala do dispozičnej sféry žalovaného. Aj keď žalovaný tvrdenie žalobkyne o doručovaní listu obyčajnou poštovou listovou zásielkou nespochybnil (k žalobe sa nijako nevyjadril), to neznamená, že žalobkyňa, na ktorej bolo v konaní dôkazné bremeno vo vzťahu k doručeniu tohto listu do dispozičnej sféry žalovaného (§ 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka), toto dôkazné bremeno aj uniesla. Tu súd v nadväznosti na argumentáciu zástupcu žalobkyne, že listina o zosplatení úveru má len deklaratórny charakter, poukazuje na judikatúru, a to napr. na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo 36/2000 zo dňa 15.12.2000, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov SR pod č. 4/2021, rozsudky Krajského súdu v Prešove sp.zn. 12CoCsp 26/2021 zo dňa 10.03.2022, sp.zn. 8CoCsp 16/2021 zo dňa 28.02.2022, sp.zn. 3CoCsp 23/2021 zo dňa 16.02.2022, a ďalšie). Keďže žalobkyňa ničím nepreukázala, že listina sa dostala do dispozičnej sféry žalovaného, súd predčasnému zosplateniu spotrebiteľského úveru aj z tohoto dôvodu nemohol priznať právne účinky.

43. Vzhľadom na záver o bezpoplatkovosti a bezúročnosti spotrebiteľského úveru a stratu oprávnenia žalobkyne ako veriteľa vyžadovať od žalovaného predčasne jednorázové zaplatenie celého úveru, súd žalobkyni priznal nárok na zaplatenie iba omeškaných splátok istiny úveru ku dňu rozhodnutia súdu. Ku dňu rozhodnutia súdu 15.12.2023 bolo splatných 45 splátok úveru. Vychádzajúc z výšky istiny jednej splátky 10,627 eur (627 eur : 59 splátok = 10,627 eur) tak ku dňu rozhodovania súdu žalovaný na splátkach dlhoval žalobkyni 478,215 eur (10,627 eur x 45 splátok). Žalovaný ku dňu rozhodnutia súdu pritom zaplatil 150 eur. Preto súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 328,20 eur a žalobu v prevyšujúcej časti istiny zamietol (478,215 eur – 150 eur).

44. Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

45. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

46. Podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v účinnom od 01.02.2013, výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

47. Žalobkyňa sa žalobou domáhala na žalovanom zaplata úrokov z omeškania vo výške 5% ročne z celej zosplatennej sumy úveru vo výške sumy 548,22 eur od 03.12.2020 do zaplata. Žalobou žalobkyňa nepožadovala úroky z omeškania so zaplatením jednotlivých omeškaných splátok úveru. Priznanie úrokov z omeškania z jednotlivých splátok, ktoré sa ešte nestali splatné, by bolo v rozpore s dispozičnou zásadou upravenou v § 216 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Žalobkyni tak bolo možné priznať úroky z omeškania v požadovanej zákonnej výške 5 % ročne iba odo dňa nasledujúceho po zročnosti poslednej omeškanej splátky, tzn. počnúc dňom 21.11.2023 do zaplata. Preto súd žalobu aj v prevyšujúcej časti úrokov z omeškania zamietol.

48. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

49. Podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov právo.

50. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

51. Súd žalobe vyhovel sčasti. Žalobkyňa bola úspešná čo do istiny vo výške 328,20 eur, žalovaný vo zvyšnej časti 220,02 eur. Pomer úspechu strán tak predstavuje 60% : 40%. Preto súd po odpočítaní neúspechu žalobkyne (60% - 40 %) priznal žalobkyni nárok na náhradu trov pomerne v rozsahu 20 %. O výške tejto náhrady rozhodne podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti výrokom I. – III. toho rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Kežmarok na Krajský súd v Prešove (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní to, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).